

LESQUELLA

de la TORRATXA

15 cèntims

El mejor disolvente de los uratos
 Abepela de las vías urinarias
 Cólicos nefríticos
 Reuma articular
 Nefritis
 Tifus
 Gota

UROMETINA

AMBICILICILINA
 Urotropina - Hexametileno tetramina - Formina

PÍDASE
 folleto explicativo. Muestras a los señores médicos

Agte gen.: **S. NAVARRO**
 Rambla del Centro, 8 y 10-Barcelona

PARA ENFERMEDADES DEL
ESTÓMAGO & INTESTINOS

GASTROL
MIRET

PROBARLO ES CURARSE

NATALIO MIRET - Farmacéutico
 Diputación, 205-BARCELONA

DE VENTA
 EN TODOS FARMACIOS

Antoni López

IMPRESSOR

Treballs de luxe i econòmics,
 comercials, edicions,
 e impressions de totes menes

Olm, 8. - BARCELONA

SOLER i TORRA GERMANS

BANQUERS

VALORS :: CUPONS :: GIROS :: CANVI

Rambla d'Estudis, 13 i Bonsuccés, 1

Bloks Notes

a DEU cèntims

BAZAR UNIÓN Unió, n.º 3
 BARCELONA

SARNA
 CURA RÁPIDA

Sarnicida Parade!!

Frasco 4 pesetas

Asalto, 28, farmacia - Barcelona

Bloks Notes

a DEU cèntims

BAZAR UNIÓN Unió, n.º 3
 BARCELONA

Talonaris de la Loteria de Nadal Carrer de la Unió, 3
 BARCELONA

EDEN CONCERT COMTE DEL ASSALT, 12
 MUSIC-HALL DE PRIMER ORDRE - Tots els dies grans espectacles a les 3 1/2, tarda i a les 9 1/2 nit
 Gran èxit de l'eminent artista de dicció **OLIMPIA D'AVIGNY**

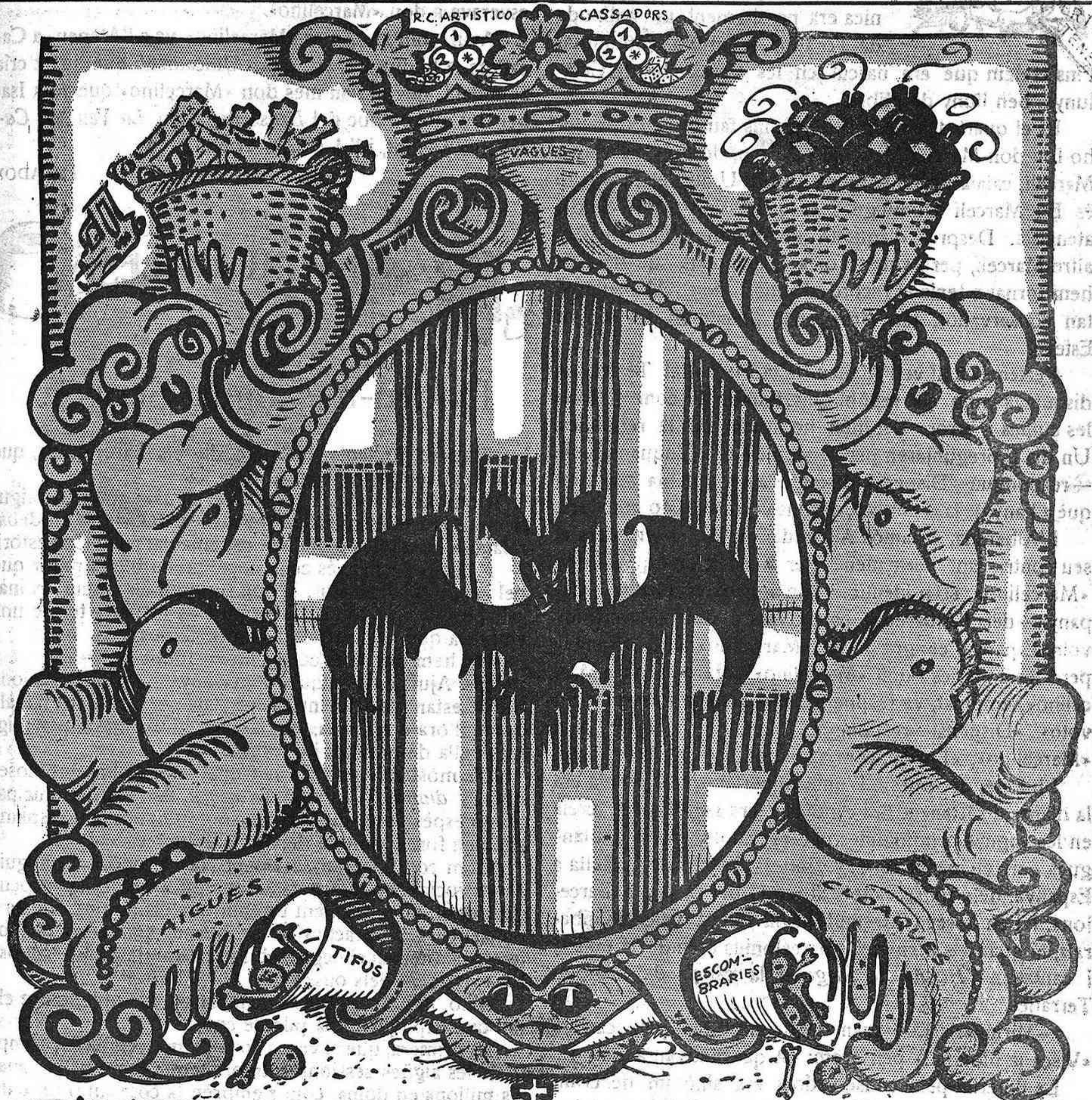
amitabó 31

L'ESQUELLA
DE LA TORRATXA
Periodic humoristic

PREUS DE SUSCRIPCIÓ:

Estranger, 5 pessetes

FORA DE BARCELONA: Espanya, 3 pesetes

FERIA DE MUESTRA

EL CARTELL DE LA FIRA (Reproducció espatllada)

:- CRONICA -:

Don "Marcelino"

o, no aludim al diputat per Tortosa el qual segueix semblant-nos mentida portí un nom i un cognom tan suaus i eclesiàstics. El don Marcelí que passa per aquesta crònica era precisament un antípoda de l'orador republicà comunista.

Fins creiem que era nascut en les terres altes de Catalunya, ben lluny de l'Ebre.

Es el quart dels nostres Marcelins famosos. El primer ho fou don Marcelí Menéndez Pelayo, després el clown Marcelí, català i cèlebre en els Estats Units, el tercer ho és En Marcelí Domingo i el quart don «Marcelino», ateneista. Després d'aquests, no tenim notícia de cap altre Marcelí, però aquests dies d'atemptats i de baralles hem tornat a tenir el record d'aquest don «Marcelino», tan conservador, tan *Brusi*, tan precursor del senyor Esteve.

Perteneixia al vell Ateneu de la Plaça del Teatre, on disputava amb els republicans. Semblava com si totes les culpes i errors del món ho fossin de la república. Un dia li preguntaren per la seva edat: «Cinquanta vuit. —respongué—Dispensi, deuen ésser cinquanta set, perquè a l'any de la república, segons vostè, allò no era viure.

L'Albareda, el famós Albareda de *El Diluvio*, era el seu contrincant permanent. Per a ell monarquia i don «Marcelino», eren idèntics i l'un aguantava a l'altre. «Espanya—deia l'Albareda—pateix fam i don «Marcelino» vota. Espanya emigra i don «Marcelino» vota. Espanya perd les colònies i don «Marcelino» vota...» Don «Marcelino», empipat, va respondre: «Jo, senyor Albareda, no voto» «Dispensi—respongué aquest—jo a vostè, don «Marcelino», el prenc com a símbol.

I ho era, de símbol. L'única llibertat que's prenia era la d'anar a l'Ateneu. Era canovista, era anti-lliberal, creia en les vagues promogudes pels agitadors, en les bullangues dels elements estranys, en la missió de Castella a Espanya, dels conservadors al món i del *Brusi*, a Barcelona. Ni en la seva joventut havia tingut veleitats liberals, ni quan els menestrals barcelonins eren de la milícia i cantaven l'*Himno de Riego* o la cançó de l'Abdon Terrades.

—Mirin—deia—quan sentíem cridar pels carrers «Visca la llibertat!» pensavem: «A qui mataran avui?»

La llibertat pels conservadors era sinònim de crim, i els liberals de brètols. Les vagues, aleshores se deien bullangues i pronunciaments. El comunisme, era la repartidora. L'ordre tenia el mateix valor que ara, i al

sometent li deien milícia nacional. Quan el poble udolava, no pensavem més que en la seva brutalitat. El món estava perdut. La llibertat portaria el daltabaix, perquè ningú sabia on anava, ni ben bé lo que volia. S'havia nascut en una mala època, ve't aquí.

Don «Marcelino», avui, tornaria a preguntar-se cada dia la mateixa pregunta dels temps d'Isabel II, repetiria idèntiques exclamacions, pensaria, també que el món se enfonsa, i que havien nascut en una mala època. I els contemporanis de don «Marcelino», són, no obstant, els qui'ns diuen: «Ah! Vosaltres no serieu res sense la llibertat que vàrem conquistar nosaltres». Aquella llibertat que esverava a don «Marcelino»

Avui, com ahir, don «Marcelino» va a l'Ateneu, a Cadadors, a l'Eqüestre, al Suiç... Unicament que ha fet cria abundant, que hi han més don «Marcelino» que sota Isabel II, i que en lloc del *Brusi*, llegeixen *La Veu de Catalunya* a la nit, i l'*A B C* al dematí.

PARADOX

Doneu-nos aigua, Senyor...

Emperò, no tanta, podriem dir els barcelonins, que semblem súbdits de Neptú.

Complement de la tongada d'aiguats que han caigut damunt la ciutat aquest darrers dies, ha sigut el debat relatiu a les aigües de Dos Rius, entaulat en el Consistori.

Xàfec per xàfec, és cent cops preferible el pitjor que del cel puga venir nos, al que suposen els discursos inacabables dels regidors, entossudits en menar a terme una empresa que la ciutat té jutjada de temps.

Ho hem dit altres cops i no ens dol repetir-ho.

Els Ajuntaments que d'uns anys ençà a Barcelona patim, estan virtualment incapacitats per a abordar qualque millora o reforma, en la que hi ballin de per mig, més enllà de pessetes i cèntims.

L'atmosfera que a Cà la Ciutat es respira, les coses que *es diuen* i les que *se saben*, fan l'aire municipal massa espès per a que la intenció dels concellers resplandeixi en forma que no deixi lloc a dubtes.

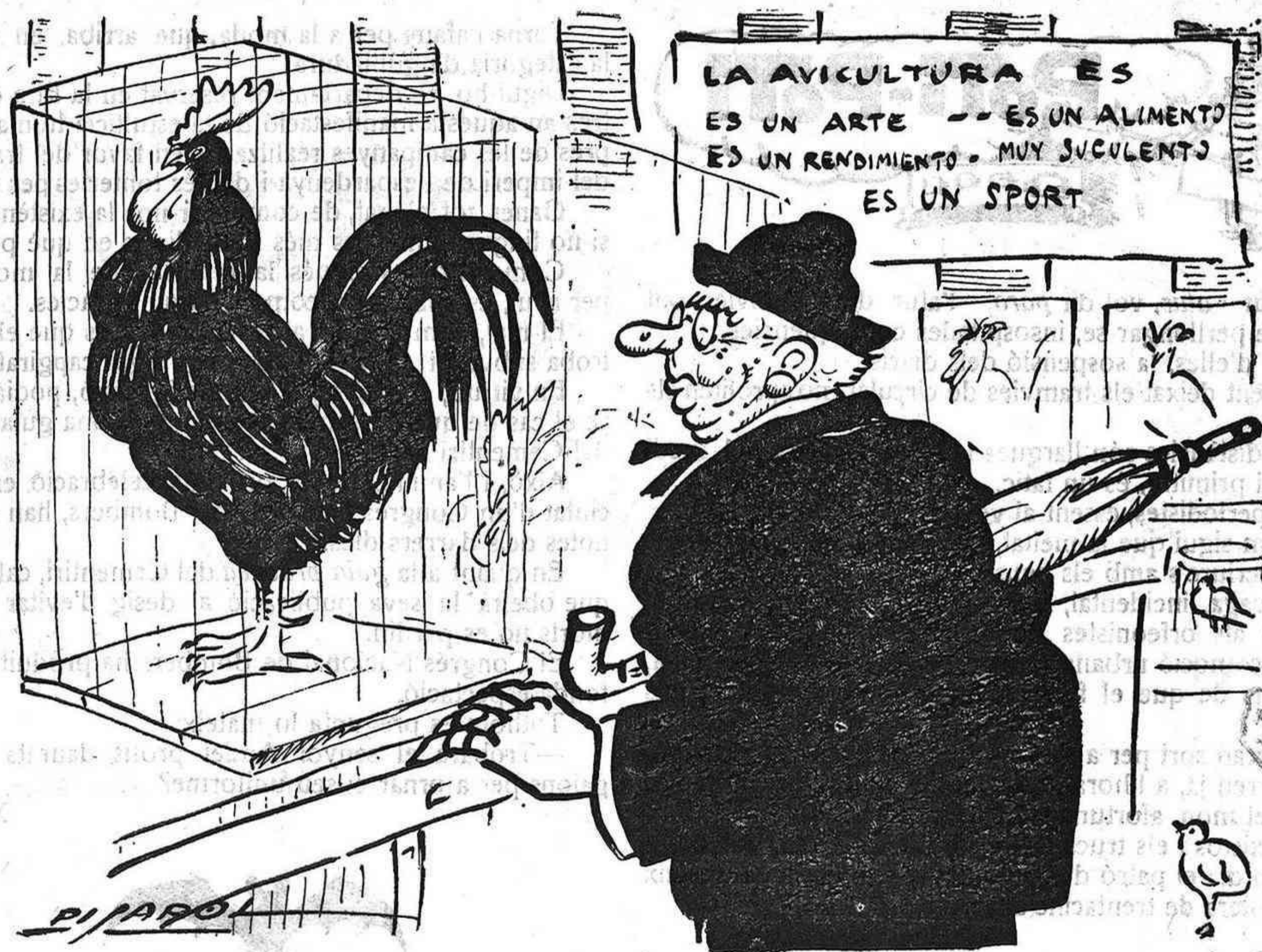
Com convèncer a la opinió del propòsit que guia als patrocinadors del afer de les aigües—tants anys pendent de solució,—sabent tothom que els homes cridats a donar eficàcia pràctica al problema, són els mateixos que encobreixen el negoci abusiu i escandalós que suposa l'acaparament dels ous?

Això, per a retreure solament un exemple, entre els mil que expliquen una pila de coses.

La primera, que al veure com s'esmercen en l'assump-te de les aigües sessions extraordinàries, com es fan anar els milions en doina, com s'emprèn la cosa amb un dalit del que no hi ha exemple, hi hagi qui, entre incrèdul i desconfiat, exclami arrufant el nas:

—Maul

JUST

—Caram!... Qui tingues els teus esperons, murrll...

A CAU D'ORELLA

Tancament de caixes

Quins remors, tota aquesta setmana. Els obrers parlaven d'estat de guerra, de repressions, de deportacions, de Montjuic, i de Ferràn Poo. Semblaven tornats els temps d'Isabel II. Els patrons conversaven sobre els atemptats, la vaga general, el sabotatge... i la repressió. Tot patró semblava un inspector de policia.

Però com si fossin tornats els dies de la nostra joventut, aquells dies del tancament de caixes, quan els industrials feien de revolucionaris. «Hem d'anar altre vegada al locàut»—cridaven. I afegien: «Hem de donar-nos de baixa en la contribució, davant del desampar del Govern!»

De baixa en la contribució! El Delegat d'Hisenda, senyor Eulate, tan apacible, haurà tremolat, davant la possibilitat de que la recaudació s'estronqui. En Dato recordarà an En Villaverde, i tots an En Vidal i Ribas.

Admirable senyor Vidal i Ribas! Ell no's va pendre el tancament amb alegre protesta, com aquells que ompliren les cantonades amb uns pasquins contra el delegat Altolaguirre que deien: «Altoguirre? Altolagarra!» Ell va mostrar un coratge enfàtic i orgullós; ell va ésser el senyor Vidal i Ribas, llegendari; tan formidable en l'adversitat com en la fortuna. Quan va entrar a la presó, per

negativa de subsidis a l'Estat, a l'arribar al pati, ple de dignitat, aixecant el braç i els bigotis, cridà:

—Donde està en esta casa el sitio de 'los hombres honrados'?

Als dos dies el deixaren anar, però des de aleshores, la fama del senyor Vidal i Ribas, fou tan alta com ell.

Una estocada

Alguns llegidors de *El Dia Gráfico* extranyaren l'altre dia la desaparició de l'advertència inseparable d'*El Glosari*, aquella advertència que prohibeix tota reproducció i traducció. En *Xenius* manté els seus drets de propietat literària, creient, amb raó, que són les lletres molt delicada cosa, susceptible d'aplicacions adverses al pensament de l'escriptor.

Era un *Glosari* on apareixia l'espectre de l'alcalde de Cork, seient en una taula de l'Hotel Ritz, davant d'un personatge de carn i ossos, de més ossos que carn.

Una estocada... Però sota la firma, treient eficàcia a l'estocada, apareixia la llegenda: «Drets de reproducció i traducció reservats». Solament el llegidor d'*El Dia Gráfico* podia fruit d'aquella ironia agresiva, que amb llibertat de còpia, s'escamparia per tota Catalunya.

En *Xenius*, a l'entregar aquell *Glosari*, amb la seva veu més insinuant, feu un prec:

—En aquest *Glosari*, treieu el «prohibida la reproducció».

L'atur—atur, vol dir *paro*,—l'atur dels tramvies, pot tenir, de perllongar-se, insospitades conseqüències.

Una d'elles, la suspensió dels diaris.

Havent deixat els tramvies de circular, no aprofiten els pases.

Les distàncies són llargues i el recórrer-les pel medi natural i primitiu, és un fatic.

Els periodistes, essent al vespre no poden dir faba.

I com sigui que la meitat, més uns quants, dels diaris solen escriure's amb els peus...

La vaga, incidental, dels tramvies, ens ha privat de mostrar als orfeonistes donostiarres un servei, que com el de locomoció urbana, teníem per una joia barcelonina, ignorants de que el funcionament de les línies dependís d'un fil.

La gran sort per a tots, és que els tranvies tornaran, sinó corren ja, a l'hora que aquestes ratlles es publiquin.

En el món, afortunadament, tot torna.

Els xistos i els trucs teatrals d'En Montero, que engipona un dia el patró d'una comèdia i vé tirant del mateix fa la friolera de trentacinc anys.

Torna l'afany per a la moda, que arriba, en molts, a la categoria de guillardura.

Digui-ho el departament reservat en la Fira de Mostres an aquesta manifestació de la estultícia humana, després de les campanyes realitzades en favor del trajo únic, del imperi de l'espardenya i demés tonteries per l'estil.

Ganes, tot plegat, de complicar-nos la existència, com si no tinguéssim coses més immediates en què pensar.

Com si no ens diguéssim la realitat que la moda, avui per avui, és anar vestit com es pugui i gràcies.

El mal, com he dit altres vegades, és que el món es troba subvertit. Que els valors han sigut capgirats.

En virtut, solament, d'aquesta inversió, podia donar-se el cas de que un senyor conjuminés una guia pràctica del Cementiri nou.

Això, i l'anunci de la pròxima celebració en nostra ciutat d'un Congrés Nacional de Bombers, han sigut les notes dels darrers dies.

En quant a la *guia pràctica* del Cementiri, cal suposar que obeitrà la seva publicació al desig d'evitar que els morts no es perdin.

El Congrés Nacional de Bombers ha produït la més fonda espectació.

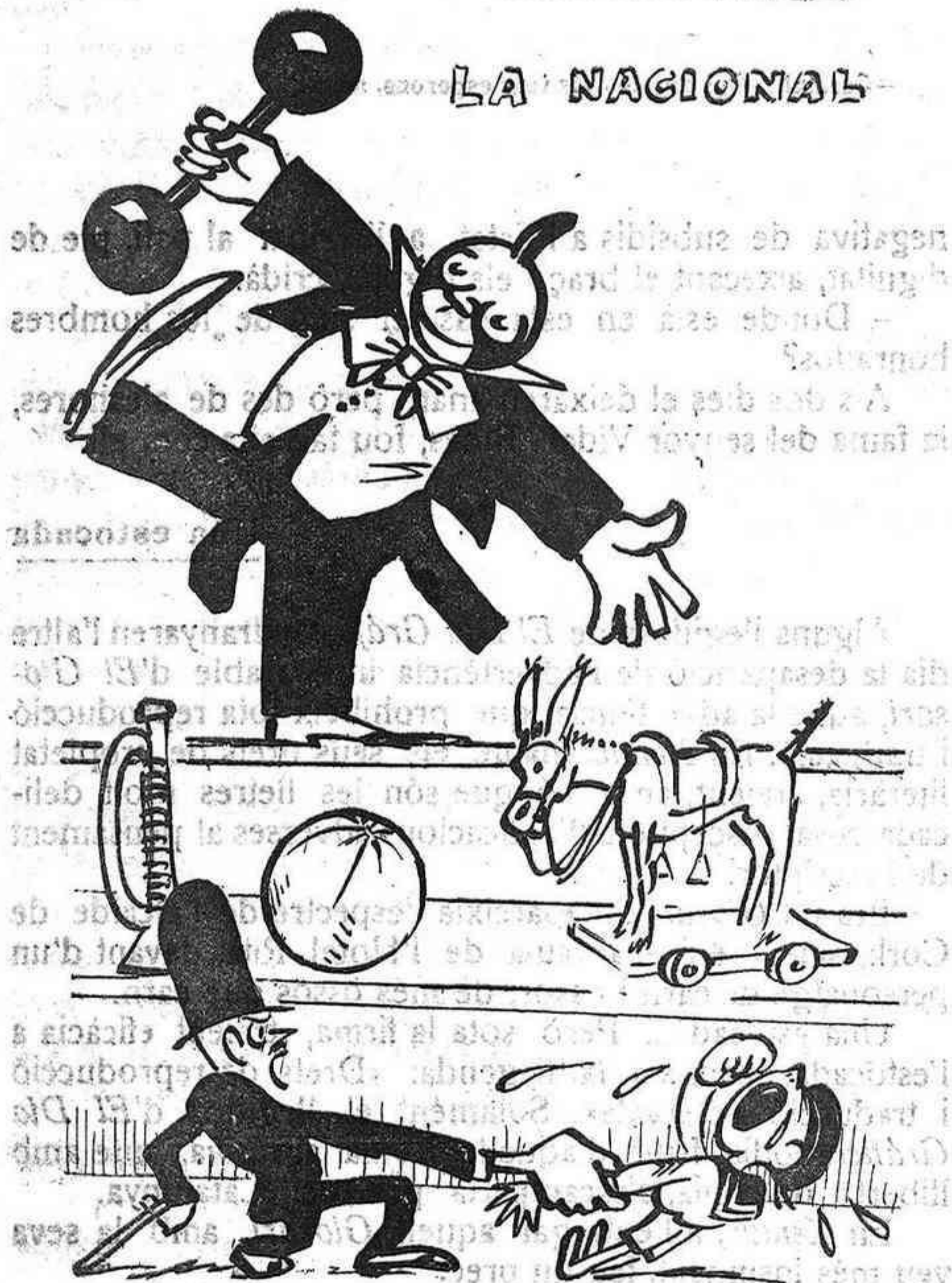
Tothom es pregunta lo mateix:

—Trobarà el senyor Audet prous daurats i prous galons per a ornar el seu uniforme?

X. X. X.

LA NACIONAL

—Vui el cavaaall!... Vui el cavaaall!...
—Tontol... com el faràs ferrar, si ara els ferrers vaguen?

Capgirell social

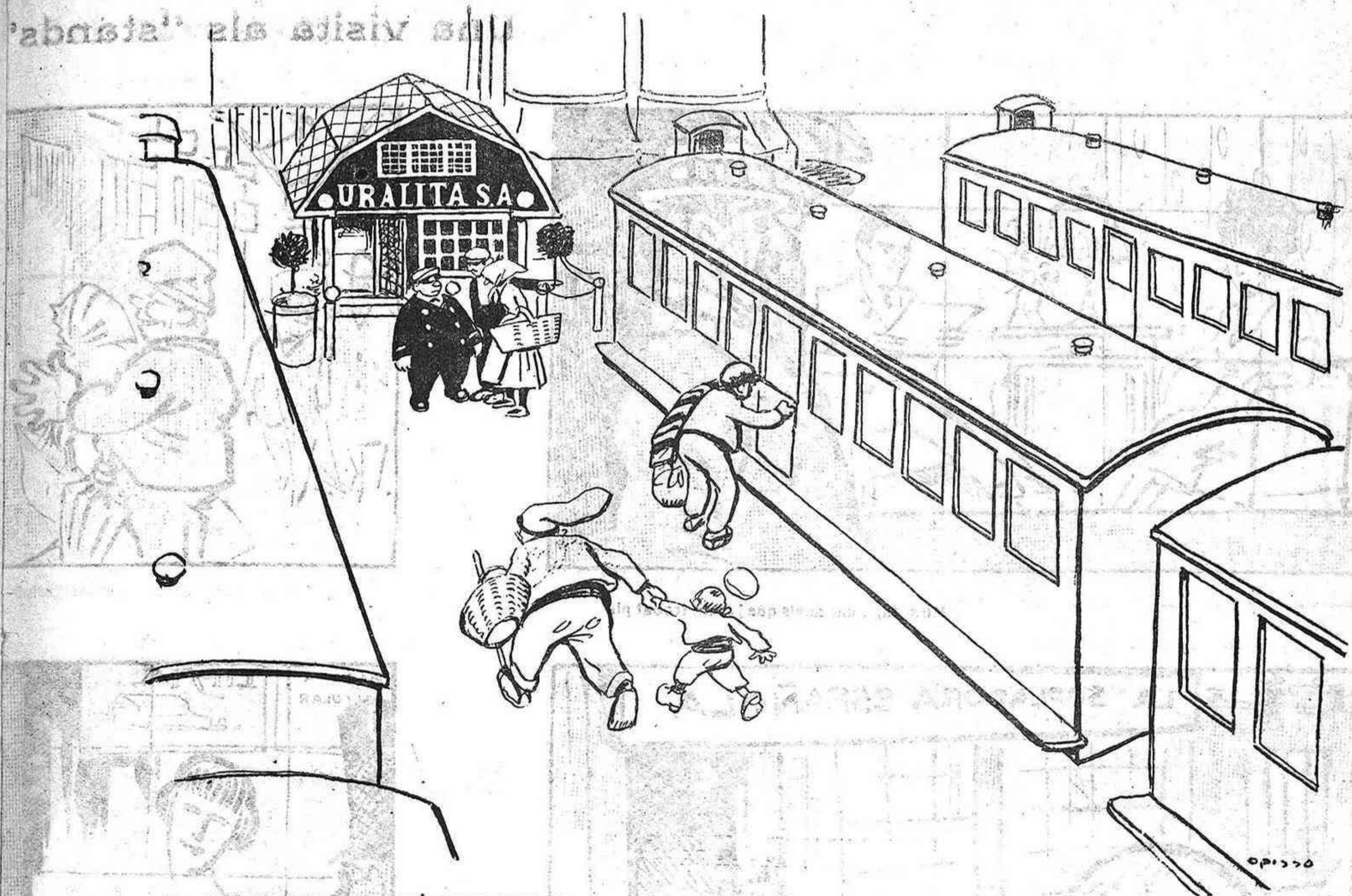
La darrera actitud presa per una part de l'element obrer italià en apoderar-se de les fàbriques i obradors on treballaven, ha començat a preocupar en gran manera als nostres sociòlegs, els quals s'apressen a demostrar que els nomenats procediments no sols tendeixen a l'igualtat de classes fins ara reclamada, sinó que hom intenta que predomini

l'obrer a la burgesa i per consegüent aquesta tingui d'humillar-se al ir més o menys justificat del *proletario*.

Posades aixíse coses i tenint en compte l'inferioritat en que restarien els potentats, fora la cosa més natural notar la superioritat de la gorra envers el capell i de la brusa sobre l'americana o levita, ço que implicaria un gran desequilibri social.

Veuriem, per exemple, com l'hereu de cà'n Guindilla no saluda als seus amics teixidors o paletes i mostra a tothom una sobèrbia sens límits, pel sot fet d'haver obtingut en renyida oposició la plaça vacant de llacer municipal amb uniforme, càrrec que tindria més importància que una senaduria vitalícia.

En quant a l'acte de demanar la mà de l'estimada, no cal dir que seria sempre preferit un pelacanyes a qual-sevol altre pretendent acabalat, i així podria donar-se el cas de creuar-se entre el pare de la noia i el jove pretendent aquest o semblant diàleg:

ELS «STANDS» DEL SALÓ DE SANT JOAN

—A quina hora surt el tren per a Sardanyola?

—Amb tots els respectes deguts a la bondat de vostè, venia a sol·licitar la mà de la seva filla Engracieta...

—Molt bé; però qui fa presentar-lo tan correctament i tan empolainat?... Això sol m'indica que vostè no fa per casa;... i bé, quina posició i quines aptituds alega?

—El meu papà és propietari d'un important comerç que redita un crescut tant per cent; jo m'he posat enfront del negoci per a poguer suplir amb dignitat el bon nom de la casa, ja que com a únic fill dec posseir tots els béns del papà, quan aquest sigui cridat pel Senyor. També tinc probabilitats...

—Prou! no farem res. Vostè és molt polit i demostra tenir bona posició, dues qualitats que no poden tolerar-se dintre de la democràcia de la meva família. L'Engracieta aspira a quelcom més; què li diré jo?... un comprador de pells de conill... un pinxet dels que fan voltar el manubri... un bolxevista perillós...

I seguint aquest ordre de coses, tal vegada fariem verídics aquells xistosos redolins de l'*Auca del món al revés* que tant havíem admirat en la nostra infantesa en les típiques i ja desaparescudes llibreries de veïnat.

M. GRANÉ CIVIL

A DON JOAN TENORI

Amb tes astúcies i manyes,
altra volta ja ets aquí;
al farum de les castanyes
veig que t'agrada vení.

Es ta vinguda simbòlica
al començament del fret;
per ço en la farsa diabòlica
no et manca capa i barret.

Prò ets tu l'home divertit,
el qui feies tantes sorts,
i vens pel temps ensopit
de la diada dels morts?

Vajal, no t'alabo el gust,
i paradoxa m'apar
que amb el teu alegre bust
vinguis a *tardorejar*.

Tu, tan amic de conquestes,
vens quan es tapen les noies?
No t'agrada veure vistes
d'arxidespampanants *toies*?

Això a l'estiu, don Joan,
l'època de la calò,
perquè ara es van abrigant
i ja no's veu res de bò.

Un altre any, doncs, creu-me a mí,
no't deixis ensarronar,
i si és que vols disfrutar,
pel teu sant te'n vens aquí.
i anirem junts a nadar.

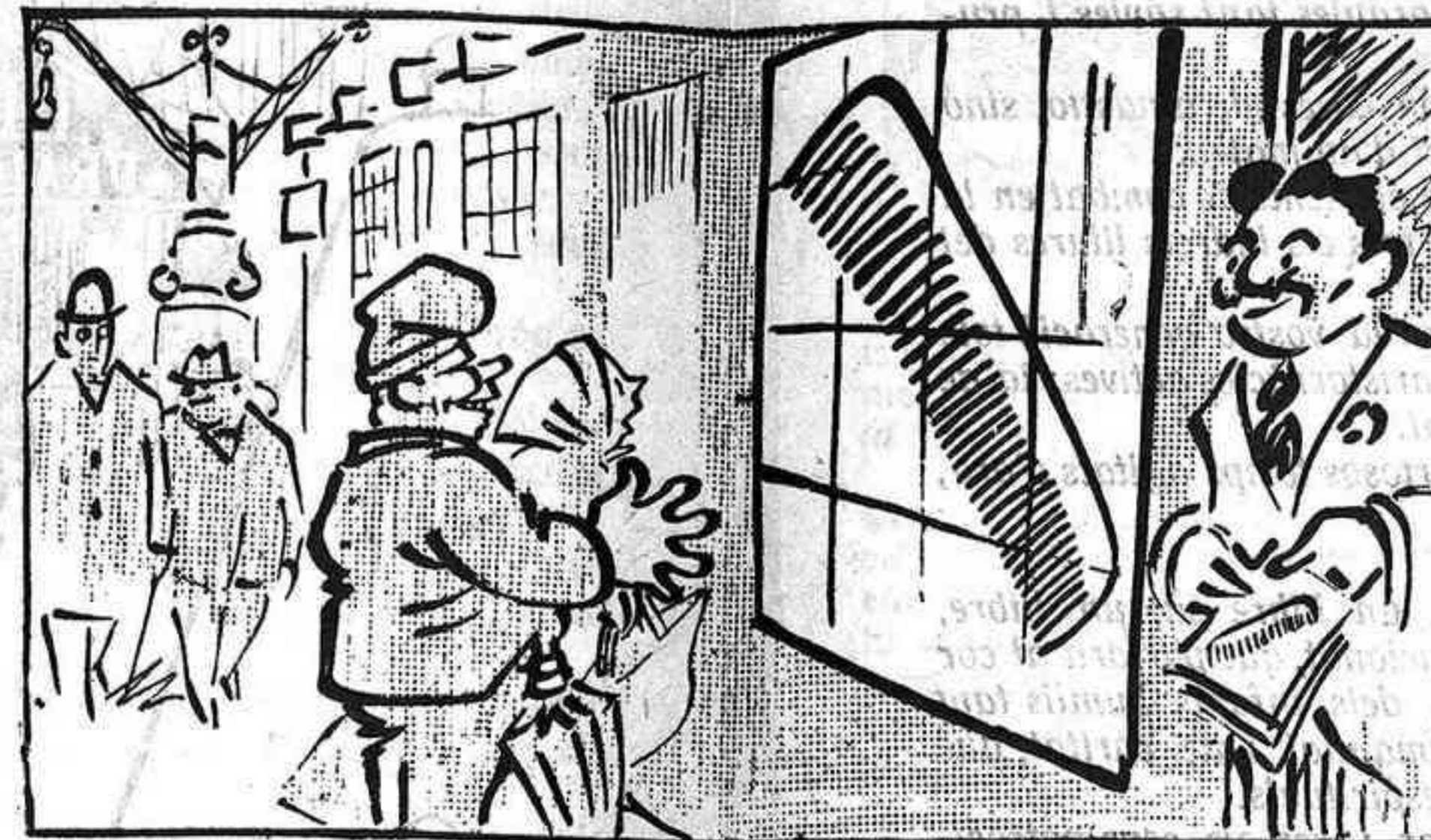
PAIET

Una visita als "stands" del Saló de Sant Joan

-Mira, tu, .. uns nuvis que ja han trobat pie!

-Goita, Madrona; la pinta de la gegantesa.

-Ja tens pega, amb tantes pluges!
-Ja ho veus. I això que jo sempre estic de llei!

En Rius i Rius: -Aqui no hi ha més «sopladora» que la meva.

-Vayan entrando señores!... que aquí veuran la dependenta més guapa de la Fira

-Carraspital... Voy a avisar el delegado del Distrito.

Barcelona. -Roba per a camises?... All... Si fa tan temps que no me'n deixen portar!

-Gardina?... No's molesti. No veu que ara els sastres estan de gèlga!..

-Remariagneta!... Això ja no és de fira!..

PERTENEIX A L'ARXIU DE BARCELONA

GLOSSARI

UN LLIBRE «GRATIS» PER ALS NOIS

En Ramon Suriñach i Senties, aqueix admirable poeta barceloní que estima tant els seus fills «i els fills dels altres»; aqueix home amb cor d'infant, està a punt de realitzar una bella obra d'amor i perfecció que, en els temps de sentiments metalitzats que corren, val la pena de remarcar per a exemplaritat de rics i educadors que es tenen per bons catalans i no fan sinó vida passiva d'admiració per Catalunya.

En Ramon Suriñach i Senties, amb l'ajuda material de uns quants abnegats amics i admiradors seus, donarà a llum molt aviat—ja ho hauria fet, si no ens trobessim en dies anormals—un llibre, esplèndidament il·lustrat per l'enginyós Junceda, dedicat als nens menesterosos o de mi-grats cabals, de Barcelona.

L'obra es titula «El Tresor dels pobres i altres contes de consol, estimul i dignitat per als nois de condició humil» i d'ella s'imprimeixen aprop de trenta mil exemplars, destinats a la quitxalla; quals exemplars seran regalats a tots aquells nens i nenes que personalment el sollicitin, un dia donat, en el Palau de la Generalitat de Catalunya.

Hermosa festa constituirà aqueix repartiment gratis d'un llibre per a infants, en el qual els contes fantasiosos

per a la mainada van acompanyats de piadoses sentències d'amor i caritat.

En el pròleg, les primícies del qual havem tingut ocasió de assaborir, s'hi llegeixen paraules tant sàvies i prudents com aquestes:

«L'honor i la deshonra no són coses de dinastia, sinó de la viva i única responsabilitat d'un mateix.

«Suara es disposa de tots els elements de combat en la Catalunya petita i vibrant i en tots els indrets lliures del món.

«Els homes independents, i en la vostra generació tots ho seran, només acceptem dues aristocràcies actives: la de la intel·ligència i la de la bondat.

«En la primera, nois dels sortosos temps agitats d'ara, molts hi poden formar.

«En l'altra, tots.»

Serà, aqueix, un llibre bò, un llibre sà, un llibre, sobretot, desinteressat i ben intencionat, que parlarà al cor i a l'intel·ligència dels infants, dels infants humils tant necessitats avui de mots de humanitat i de caritat, que equivalen a dolces manyagues espirituals.

Per al llibre, per al seu autor i per als seus patrocinadors i col·laboradors, totes les nostres simpaties.

XARAU

Diàleg abracadabrant:

—Ahir vaig veure un sort-mut que no enraonava.

—Caram!... vaia una gràcia! Es clar que no enraonava, si era sort-mut!...

—Doncs, no, senyor. No enraonava perquè tenia les mans a la butxaca.

UN MARIT SICALIPTIC

—Ja et donaré, jo, desvergonyit, .. pocs modosi...

ROMEA

Dugues obres han sigut estrenades durant aqueixos dies: la primera, una comèdia amb tocs dramàtics i altres quasi melodramàtics, original d'En Maristany, *El casament de la nena*.

Resultà un bon èxit. L'argument no té pas res de nou; amb el mateix assumpte s'han escrit infinitat d'obres; però cal convenir en que el senyor Maristany el presenta i el desenrotlla amb novitat i amb coneixement de lo que és teatre. El segon i tercer acte, que són els millors, demostren la mà experta del comediògraf, i, sobre tot, en el darrer, hi ha una escena, la de la núvia desenganyada amb la viuda experimentada, hermosíssima escena, molt ben portada i molt ben escrita, que val per tota una comèdia i paga el tret d'haver-la vista i aplaudida.

Creiem que, en altres temps més florents, aqueixa producció escènica d'En Maristany, que, si ro es fa molt interessant, s'escolta amb molt de gust, hauria aconseguit un llarg número de representacions.

Les senyores Morera, Baró i Fornés defensaren valentment llurs papers. En Giménez, l'Aymeric, En Pallach i els altres, treballant amb voluntat, i amb acert quasi sempre.

Allò d'En Montero, *La nit de les castanyes* o *Un Tenorio de retalls* és una espatotxada indigna del enginyós revister. Ell ho qualifica d'*astrakanada* i val a dir que «con azúcar está peor», perquè l'*astrakan* vol també la seva gràcia, gràcia, que apart d'algún xisto descabellat que obliga a riure llastimosament, no hi havem sapigut trobar en aqueixa peça, més pròpia per a *innocentada* que per a obligat fi de festa de la diada de Tots Sants.

TIVOLI

Una comèdia lírica, *La maja de los lunares*, lletra dels senyors Giralt (C.) i Capdevila (Lluís), fou estrenada amb excel·lent acceptació en aquest teatre.

L'obra, que és una «espanyolada» en el bon sentit i en tota regla, està literàriament ben escrita, en versos elegants i amb cura de l'interès de acció i de la sabor de l'època, amb l'aventatge de que conté magnífiques situacions per a lluir-se el músic. Aquest, que és el jove compositor senyor Obradors, se distingeix en la partitura per la sobrietat i l'elegància; música seriosa i original a la que, per a arribar directament al públic hi manca pot-ser un xic de picardia i de estridència. L'auditori escoltà amb moltíssim gust quasi tots els fragments sobressortints, principalment la gavota, l'intermedi, la serenada de Pierrot i l'estudiantina del primer acte.

Interpretació i presentació, bones.

Tant els autors de la lletra com els de la música, foren cridats a les taules.

Nostra coral enhorabona.

NOVEDADES

Excelent campanya la que han fet aqueixos dies amb el *Don Juan Tenorio*, el popular drama de circumstàncies.

Veritat és que tothom sabia que en aquesta casa el feien honradament i amb totes les «campanilles».

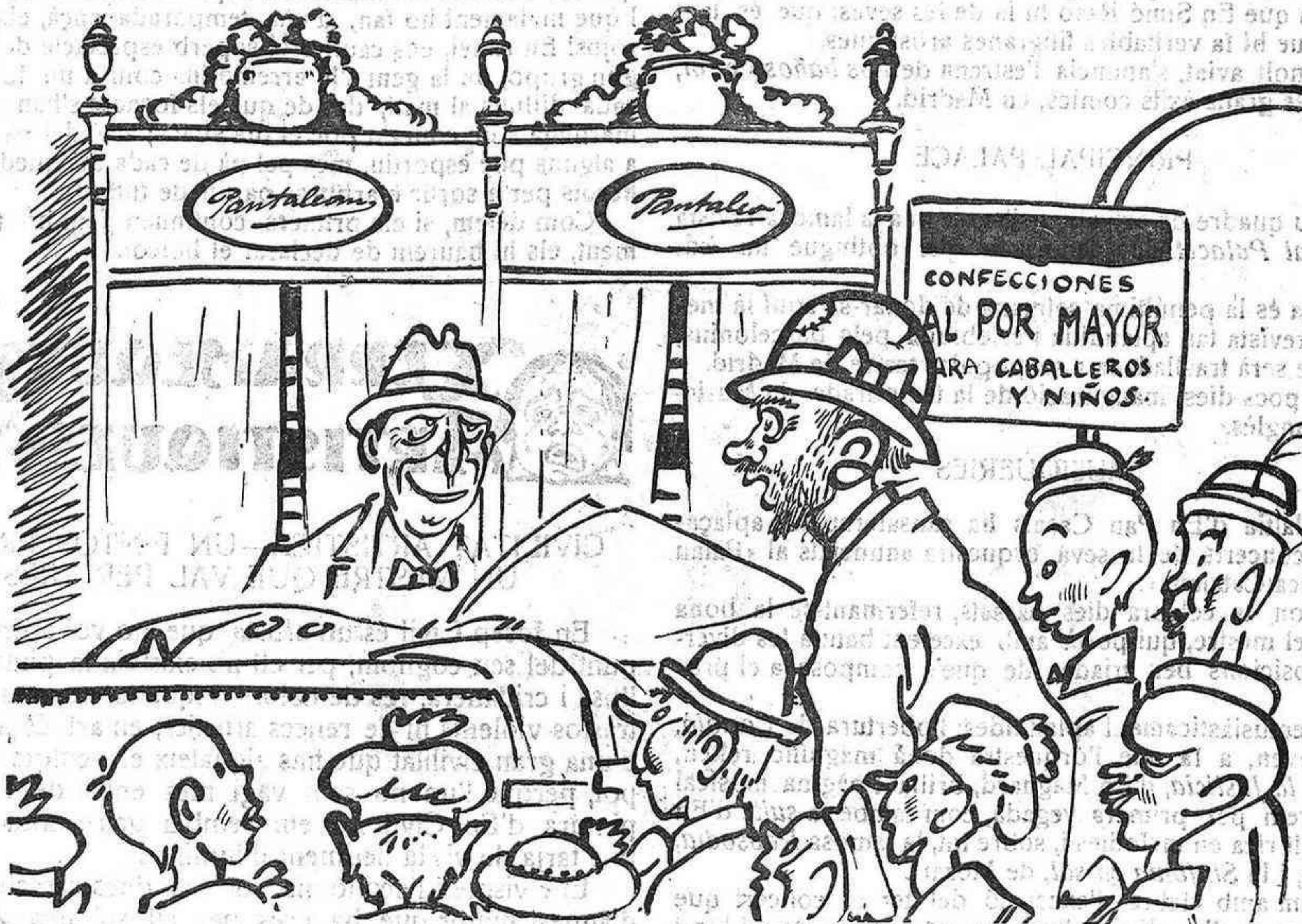
Plens a vessar i grans èxits per als interpretadors, que eren els millors artistes de la afortunada companyia.

La presentació del famós melodrama zorrillesc, fou també, en el «Novedades», una cosa insòlita per lo admirablement cuidada.

Una felicitació an-En Moragas, que bé se la mereix.

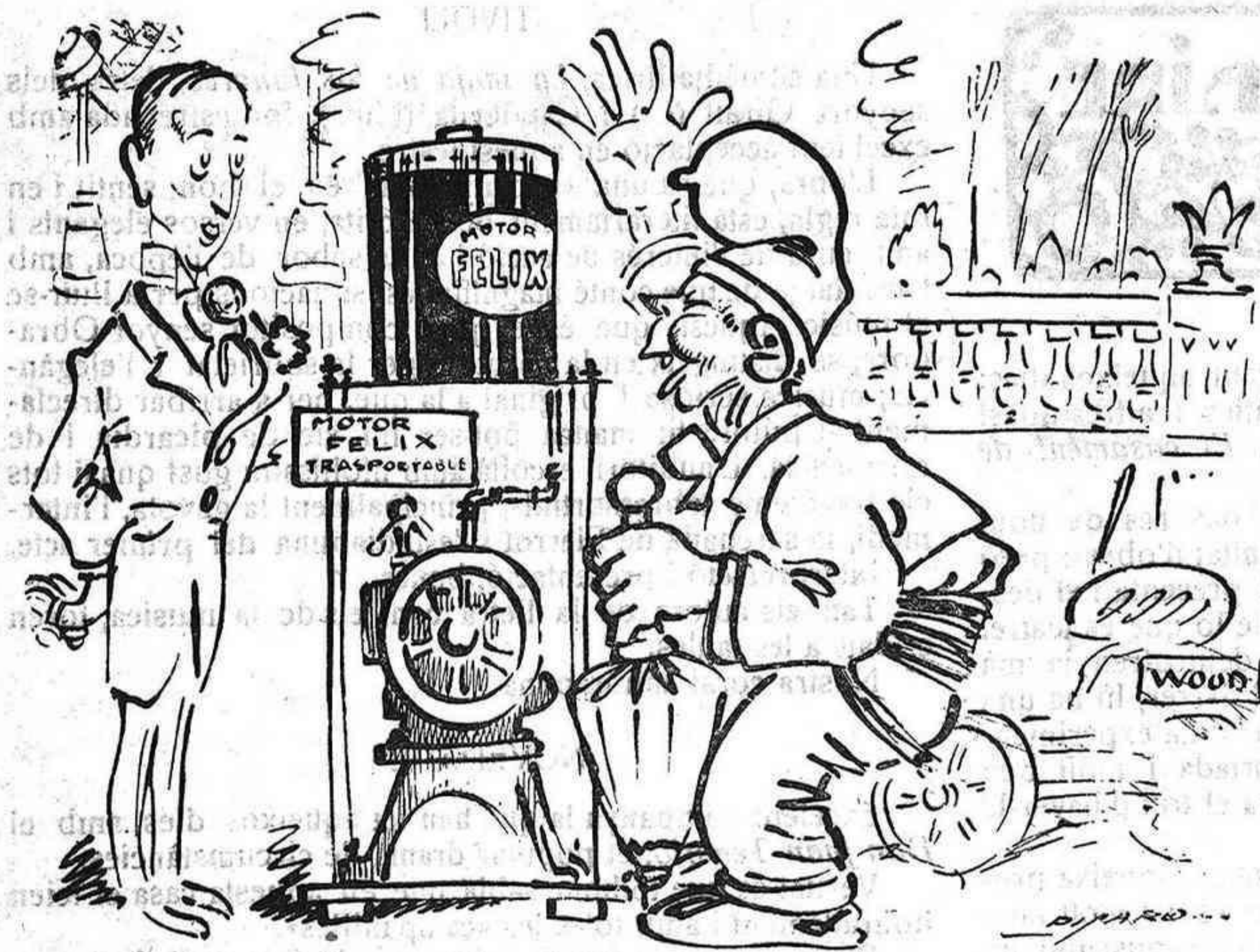
POLIORAMA

Continua éssent aquest un dels teatres més favorecuts pels aficionats a les comèdies de «risa gorda» que en diuen ells. Han reproduït amb èxit, durant la setmana que acabem de transcórrer, les obres: *La plancha de la marquesa*, *El*

—Quants més vestits es faci fer a la vegada, més barato li sortiran.

—Doncs així esperaré uns mesos, a veure si la senyora em torna a tenir bessonada.

—Aquest motor m'agrada, veul... M'agrada perquè es diu Fèlix com jo!..

elima de Pamplona i *Una mujer que no miente*. També fou molt aplaudida, resultant un èxit de broma i un gros triomf per a tots els elements de la companyia, la nova comèdia *El convento de Paris*.

GOYA

L'obra més aclamada—*y lo que te rondaré morena*,—és per ara allò de *La tragedia de Laviña o el que no come la difia*, en la que En Simó Raso hi fa de les seves, que és tant com dir que hi fa veritables filigranes artístiques.

Per a molt aviat, s'anuncia l'estrena de *Los baños de sol*, un dels més grans èxits còmics, en Madrid.

PRINCIPAL PALACE

Un nou quadre de actualitat s'ha afegit a la famosa revista *Chofer... al Palacel* Una tenoriada que obtingué un èxit regular.

Aquesta és la penúltima setmana de donar-se aquí la meravellós revista tan aplaudida i celebrada pels barcelonins, revista que serà traslladada a un popular teatre de Madrid.

Dintre pocs dies, inauguració de la temporada de Music-Hall estil anglès.

MUSIQUERIES

La malaltia d'En Pau Casals ha causat repetits aplaçaments als concerts de la seva orquestra anunciats al «Palau de la Musica Catalana».

El segon es celebrà dies passats, refermant-se la bona direcció del mestre, qui portà amb excelent batuta les diverses composicions ben triades de que's composava el programa.

Foren entusiàsticament aplaudides: l'obertura de *Coriolà*, de Beethoven, a la que l'orquestra donà magnífic relleu, l'*Himne a la Justicia*, d'En Magnard, brillant pàgina musical que sentírem per primera vegada, com també la *suite* d'En Fauré, molt rica en melodies i, sobre tot, la famosa *Rapsodia*, de Enesco, i la *Sinfonia en sol*, de Mozart.

Esperem amb «febre» l'execució del tercer concert que deu celebrar-se d'un dia al altre, segons es trobi de millorat mestre Casals.

—Esplèndit concert el del diumenge a la tarda, en el casal del «Orfeo Gra-cienc».

Aga Lahowska, acompanyada pel mestre Molinari, cantà un seguit de cançonetes, unes clàssiques, altres de caràcter popular que entusiasmarem al distingit auditori allí congregat.

A insistència del públic, l'eminent cantatriu es vegé obligada a *bisar* qualques composicions.

Una tarda ben aprofitada per els seus nombrosos admiradors i un nou triomf per a la celebrada *liedista*.

Els Deports

A poc que si tenim un sust l'altra setmana. Al trobar-los a Canaletas ja els vegerem tot pàlids i mansois. I és que el beatífic i amistós *Europa*, acostuma jugar males passades quan s'ho fa amb el *Barcelona*; res, és qüestió de amor propi.

Diuen que l'empat esgrogué de veres a tots els adeptes i feu fer veritables tonteries als jugadors que's ruboritzaren

més que una senyoreta, quan se convenceren que anaven mal dades; mes, en fi, un empat mai és una derrota i amb la protecció celestial que implorarà el mossèn, això anirà com una seda.

Per demés els nois d'En Matas ho feren molt bé; com si ho tinguessin ensajat; no hi hagué banquet d'homenatge, car aquest món està plè d'injustícies.

Al Clínic, fent-s'ho rojos i estrellats, resultà més avorrit que les tribunes del hipòdrom i que el concurs de l'aviació. I que malament ho fan, d'una temporada ençà, els ex fieros rojos! En canvi, ens cautiva el soperb espectacle dels de segon grupo, on la gent s'hi arremolina com a un forn de pa cada dilluns al matí, des de que els fornors s'han inventat la martingala de coure'n poc el dia abans; això del pa semblarà a alguns poc esportiu, mes pel pa de cada dia queden encara herois per a sortir a arbitrar partits de futbol.

Com deïem, si els primers continuen fent-ho tan malament, els hi haurem de declarar el boicot.

STOP

XERRAMEQUES ARTISTIQUES

CIVILITAT ARTISTICA—UN PINTOR PRODIG UN MESTRE QUE VAL PER TRES

En Josep Civil és un artista que no vol apartar-se un punt del seu cognom; per ell no existeix la pintura sorollosa i cridanera; res de colors esquelloters, res de contrastos violents ni de renecs artístics; en art, és un home d'una gran civilitat que fins aigualleix els colors tant com pot, perquè l'un no se'n vagi més enllà de l'altre. La pintura d'En Civil no em sembla gaire cosa més que una tarja de visita lleument il·luminada.

El civisme i l'economia són les dues característiques d'aquest pintor que ha pres per ell sol una sala de les «Galeries Laietanes». No crec que ningú agafi mal d'ulls

BL TÈ DEL «SALÓN DE LA MODA»

—Coi de recol!... Quan torni al poble, n'ho explicaré pas a la dona, que m'esgarraparia!..

mirant les seves aquarel·les, doncs, fora d'uns raïms molt apetitosos, ho trobem tot força aigualit.

Cregui'm el simpàtic expositor, no s'hi enfundi tant amb el seu cognom; a l'artista sempre li escau una mica d'incivilitat; i més en els temps que correm.

Ben oposat an En Civil és el pintor que l'acompanya a la sala del costat, En Mateu Serra i Buixó, per qui la finor i l'economia no existeixen en matèria de colors, ja que els cerca ben llampants i els gasta amb prodigalitat, per tal que li produeixin efectes agradosos a la vista; es veu que la taxa de l'oli el preocupa ben poc, doncs en gasta molt i de bona qualitat.

Si jo fos home ric, li faria decorar el menjador de casa amb uns quants paisatges xarmants i virolats com els que ens presenta, i quina factura em plau, cosa que no podria dir tal volta un cop llest l'encàrrec, en veure la que em presentaria.

Això sí, no li deixaria prodigar la pasta colorant com ara fa ni gastar a tort i a dret els tons massa bonics, perquè després, a l'aire lliure, ho veuria tot emboirat.

Penso que així com En Civil faria bé en pujar una mica de tò, quan pinta, En Serra i Buixó obraria santament, fent el contrari. Res, qüestió de parers.

Si entreu, com de costum, a la «Sala Parés», creureu de cop i volta que tenim enfront la producció estiuenca de tres pintors al menys, a causa de la diversitat de temes exhibits i de les diferents maneres d'estar tractats; mes el catàleg es cuidarà de dir-vos que allò és obra d'un sol artista; d'un artista, però, que val per tres, En Rafel Forns, al qual tinc el gust de presentar-vos com un capdavanter de les modernes corrents pictòriques.

En Forns és un tastaolletes de primera que no pot estar quiet, i tan aviat és a Londres, com a París, a Madrid, com a Cadaquès, a València com als Pics d'Europa, sempre carregat amb el cavallet, les teles, els colors i els pinzells. La seva tècnica resulta tan variada com els temes que'ns presenta; ara llença el color a raig de tubo; ara l'estira com un perfecte italià; ja ens enlluerna amb els virolats de un jardí brodat en canyamàs, ja ens impressiona amb les suavitats polides d'un canalet o bé ens mostra, dintre d'un petit marc, un paisatge que mai s'acaba. Artista de molta traça, té per cada tela que pinta un gest d'independència que el fa mereixedor de respecte, perquè, com havem dit abans, es tracta d'un mestre que val per tres. —C. ARBÓ.

ESQUELLOTS

Cal confessar que la primera «Fira de Mostres» ha sigut un gros èxit, per les instal·lacions, pel públic que hi ha acudit i per les importants transaccions que s'han fet, al dir dels nostres senyors Esteves.

Precisa, per tant, felicitar als organitzadors.

L'únic que s'ha portat bastant malament en aquest cas ha sigut Sant Pere, l'il·lustre espiter celestial, que ha enviat damunt dels elegants stands un seguit de pluges, que Déu n'hi doret.

Sant Pere, al enterar-se que tot allò era col·locat al Saló de... Sant Joan, degué sentir enveja, i d'aquí la tirria.

Total, competència de sants.

Dilluns, diada de Tots Sants, a la tarda, es celebrà, al Parc, a la Plaça de la Cascata, el gran festival organitzat per la «Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana» en obsequi als representants americans.

Els alumnes de la vintena de escoles adherides cantaren, jugaren, dançaren i es divertiren de valent, essent-los-hi servit un berenar.

Seguidament, moltes dignes personalitats del catalanisme i de la premsa foren obsequiades amb un lunch, que acabà amb vibrants discursos patriòtics.

Per molts anys!

Enguany la festa dels difunts fou una festa mullada.

Les corones regalimant, les cintes se destenyien i les lletres de «A mi querido...» es desenganxaven.

I a tot aqueix desastre, afegiu-hi la manca de tramvies.

Vaja, que els pobres morts han tingut de contentar-se amb les llàgrimes de que re mares i esposes, que fan, per tant, el veritable dolor de la diada.

Però tota aquella comèdia fantasmagòrica del dia de Tots Sants... a l'aigua.

Pobres morts!... Pobres morts... pobres vius!

Semblava que ens la donguessin per l'amor de Déu.

I quins aiguats, valga'm Sant Isidre llaurador!

Una beïata ho deia:

—Això és que Nostre Senyor vol rentar la sang vessada aqueixos dies.

Ai, si al mateix temps que neteja les taques dels carrers, volgués netejar les consciències borratxes de odi!...

Això ho afegim nosaltres.

Peripècies de un senyor que a la «Fira», ahí a la tarda, va acceptar tots els prospectes de propaganda alemanya

Imp. L'Esquella i La Campana, Olm, 8.—Barcelona

La próxima semana fijaremos el día
que se pondrá a la venta

EL AÑO EN LA MANO

ALMANAQUE enciclopedia de la vida práctica para

1921

Un tomo en rústica: Pesetas 1'50

Un tomo encuadernado: Pesetas 2

Catalans il·lustres

Retrats i biografies

UN VOLUM

5 PEsSETES

HOMERO	La Iliada.	2 tomos encuadernados	Pesetas 16
J. J. ROUSSEAU	Emilio	2 > >	> 16
MANZONI	Los novios	2 > >	> 16
SENECA.	Obras escogidas	2 > >	> 16
	Calixto y Melibea o La Celestina.	1 > >	> 8
CHATEAUBRIAND	El genio del cristianismo.	2 > >	> 16
VOLTAIRE	Novelas escogidas	1 > >	> 8
MORATIN	Comedias	1 > >	> 8
LOPE DE VEGA	Obras escogidas	4 > >	> 32

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Gir Postal o bé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, fransa de ports. No responem d'extravios, si no's remet, además, un ral per a certificat. Als corresponsals se'ls otorguen rebaltes.

EL DIRECTOR ARTÍSTIC DE LA FIRA

-No és veritat!... Ai, noil... Jo no hi tinc cap culpa!..